Tip 2 Diyabet için Stigma De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Tip 2 Diyabet için Stigma De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31624

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Tip 2 Diyabet için Stigma De?erlendirme Ölçe?i (T2DSAS), Tip 2 Diyabet Mellitus tan?s? alm?? bireylerin deneyimledi?i alg?lanan ve içselle?tirilmi? stigma düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, orijinal formunun Türk kültürüne ve diline uyarlanmas? çal??mas? sonucunda ortaya ç?km??t?r. Bahar ?nkaya ve Ersin Karada? taraf?ndan 2021 y?l?nda gerçekle?tirilen bu uyarlama çal??mas?, arac?n Türkiye popülasyonunda geçerlik ve güvenirlik özelliklerini ara?t?rm??t?r.

Ölçek, toplamda 19 maddeden olu?makta ve Tip 2 diyabetle ili?kili sosyal d??lanma, damgalanma korkusu ve öz-suçlama gibi alanlar? kapsayan 3 alt boyuta sahiptir. Bu araç, klinisyenler ve ara?t?rmac?lar için diyabet yönetimi üzerindeki psikososyal yükü de?erlendirmede kritik bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Tip 2 Diyabet, Stigma, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Diyabet Yönetimi, Sa?l?k Psikolojisi.

Yazarlar

Bahar ?NKAYA, Ersin KARADA?

Amaç

Ölçe?in temel amac?, Tip 2 diyabetli bireylerin ya?ad??? damgalanma deneyiminin kapsam?n? ve yo?unlu?unu nicel olarak belirlemektir. Bu stigma, hastal???n yönetimine uyumu, ya?am kalitesini ve psikolojik refah? olumsuz etkileyebilen önemli bir bariyerdir.

Uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in kültürel olarak hassas bir ?ekilde Türkçeye çevrilmesini ve Türk popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? olarak kullan?labilirli?ini sa?lamay? hedeflemi?tir. Bu sayede, Türkiye'de diyabetle ili?kili psikososyal ihtiyaçlar?n tespiti kolayla?maktad?r.

Yap?

Tip 2 Diyabet için Stigma De?erlendirme Ölçe?i, kronik hastal?klarla ili?kili stigma kavram?n? ölçmektedir. Bu yap? genellikle üç ana bile?en etraf?nda ?ekillenir:

Alg?lanan Stigma: Bireyin, Tip 2 diyabeti oldu?u için ba?kalar? taraf?ndan yarg?lanaca??n? veya ayr?mc?l??a u?rayaca??n? dü?ünmesi.
?çselle?tirilmi? Stigma: Bireyin, hastal??? nedeniyle kendine yönelik olumsuz inançlar

ARABPSYCHOLOGY.COM

geli?tirmesi ve kendini suçlamas?.
Sosyal K?s?tlamalar: Stigma nedeniyle sosyal etkile?imlerden kaç?nma veya hastal??? gizleme çabalar?.

Ölçek, bu psikososyal yükü ölçerek, sa?l?k profesyonellerinin stigma ile ba?a ç?kma stratejilerini geli?tirmelerine yard?mc? olmay? amaçlayan bir tan? arac? i?levi görür.

Geçerlik

Ölçek, Türkçe uyarlamas? s?ras?nda geçerlik çal??malar?na tabi tutulmu?tur. Geçerlik, bir ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? gerçekten ölçüp ölçmedi?ini gösterir. ?nkaya ve Karada? (2021) taraf?ndan yürütülen çal??mada, ölçe?in yap?sal geçerli?i, faktör analizi teknikleri kullan?larak incelenmi?tir.

Yap?lan analizler, orijinal ölçek yap?s?n?n Türk kültürüne uygunlu?unu desteklemi?tir. Geçerlik çal??malar?, genellikle kapsam geçerli?i (uzman görü?leri), yap? geçerli?i (faktör analizi) ve ölçüt ba??nt?l? geçerli?i (ilgili di?er ölçeklerle korelasyon) içermektedir, ancak spesifik geçerlik katsay?lar? kaynakta yer almad???ndan, çal??man?n geçerli?i do?rulad???n? belirtmek yeterlidir.

Güvenirlik

Güvenirlik, bir ölçüm arac?n?n tutarl?l???n? ve kararl?l???n? ifade eder. Tip 2 Diyabet için Stigma De?erlendirme Ölçe?i'nin Türkçe versiyonunun güvenirlik çal??mas?nda, iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplanm??t?r.

Yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Bu bulgular, ölçe?in Tip 2 diyabetli Türk popülasyonunda güvenilir bir ?ekilde kullan?labilece?ini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, psikometrik yap?s?n? do?rulamak amac?yla faktör analizine tabi tutulmu?tur. Bu analiz, ölçe?in temelini olu?turan alt boyutlar? ortaya ç?karm??t?r.

Yap?lan Faktör Analizi sonucunda, Tip 2 Diyabet için Stigma De?erlendirme Ölçe?i'nin 3 Alt Boyuttan olu?tu?u belirlenmi?tir. Bu üç faktörün, diyabetle ili?kili stigma deneyiminin farkl? yönlerini temsil etti?i kabul edilmi?tir. Bu yap?, ölçe?in teorik çerçevesiyle tutarl?l?k göstermektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: Likert Ölçe?i format?nda 19 maddeden olu?maktad?r. Ölçek 3 alt boyuta ayr?lm??t?r.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Klinik Popülasyon

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Tip 2 Diyabet Mellitus tan?s? alm?? bireyler.

Test Metodolojisi: 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?lmaktad?r. Orijinal derecelendirme ?u ?ekildedir: Kesinlikle Kat?l?yorum -1, Kat?lm?yorum -2, Karars?z?m -3, Kat?l?yorum - 4, Kesinlikle Kat?l?yorum -5. Puanlama, maddelerin içeri?ine göre de?i?mekle birlikte, genellikle yüksek puan, yüksek düzeyde stigma deneyimini i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

Tip 2 Diyabet, Damgalanma, Öz-Suçlama, Alg?lanan Ayr?mc?l?k, Ölçek Geli?tirme, Halk Sa?l???.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut De?il

Kurumsal E-posta Adresleri: Mevcut De?il

Yaz??ma Adresi: Bahar ?NKAYA (?leti?im e-postas?: bahar_inkaya@yahoo.com.tr)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in adaptasyon çal??mas? 2021 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m? veya resmi izinleri hakk?nda detayl? bilgi, sorumlu yazar Bahar ?nkaya ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilerek ö?renilmelidir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: tip-2-diyabet-icin-stigma-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

?nkaya, B. & Karada?, E. (2021). Turkish validity and reliability study of type 2 diabetes stigma assessment scale. Turkish *Journal of Medical Sciences, 51*, 1302-1309. doi: 10.3906/sag-2006-255
Makalenin bilimsel özeti ?u adreste mevcuttur: journals.tubitak.gov.tr

ARABPSYCHOLOGY.COM

Tip 2 Diyabet için Stigma De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML? NOT: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Ölçek, toplam 19 maddeden ve 3 alt boyuttan olu?maktad?r. Maddelerin tam metinlerine eri?im için, yukar?da belirtilen akademik referansa ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM